

Қырттәыла Аиҳабыра

Аоккупация зауз атерриториакәа ирызку Ахәынтқарратә стратегия

Аеалагалара аусеицура мөала

АПРЕАМБУЛА

Қырттәыла хәынтқарратә хықәкыс иамоуп убри еипш нақ-нақтәи аҕстазаара аргылара ахәынтқарра атәлауаа зегы ахархуарахь рылшарц адемократиатә шыақугылашыа апривилегиакәеи, адунеитәи интеграция зауз, изырхау аекономикеи рыла, насгы анхара рылшарц атолерантра змоу, зхыҕхьазара рацәоу аетникатәи акультуратәи ауаажәлар ағы . Ари азнеишыа ашыатакра иамоуп еизышоу Европатәи ахәынтқаррақәа зегы рзы азеипҕш принципкәи аҕсарақәи рыла Хельсинки ацыхутәантәи Акт аҕны.

Қырттәыла Аиҳабыра ғызкыс иамоуп Аҕсни Цхинвалтәи арегион /Аахыц Уаҕстәыла анхатәа рзыхәан инароуны икаларц ақбар злоу ахәынтқарраеи имғаҕысоу ареформақәа ирылтшәоу апрогресси Европатәи Евро-атлантикатә структурақәеи аинституткәи рахь еиҳа иртбау интеграциеи.

Қырттәыла Аиҳабыра гурагарас иамоуп арт аинституцияқәа рахь аинтеграция зхыҕхьазара рацәоу аетникатәи акультуратәи ауаажәлар азы рыбзабарей ршәартадарей иаҳа ибубуоу агарантиакәа ишаанагоу.

Ари аеалагаларатә политика хықәкыс иамоуп Қырттәыла Аиҳабырей уи ауааҕсырей реицылшарақәа рырбубуарей рацхыраарей хыхь иазгуатаз азкы аназаразы.

Астратегия иаанарҕшоит Қырттәылатәи ибубуоу қуцараны ишықоу Аҕсни Цхинвалтәи арегион /Аахыц Уаҕстәылеи адеокупация нағза аназара, Урастәыла Афедерациала аннексия апроцесс ақухра, тынчмөала арт атерриториакәеи урт ирықунхо ауааи рреинтеграция Қырттәыла аконституциатә тыҕаҕны. Қырттәыла иаҕшауеит атынчмөакәеи адипломатиатә алшарақәеи ари азкы аназаразы, насгы мап ацәнакоит

айбашьратә ақуцара. Қырттәыла имѡаѡнагоит арт азккәа рзы жәларбжьаратәи реиѡызара радгыларала Аѡсни Цхинвалтәи арегион /Аахыц Уаѡстәылеи рхьыѡшымра рааѡхьымратә политика инақуршәаны, урт Қырттәылатәи аинициатива аеалагаларатә политика амѡаѡгаразы рацхьараарала.

Астратегиятә азкы

Аокупация зауз атерриториякәа ирызку ахәынтқарратә стратегия иахьзуп “Аеалагалара аусеицура мѡала”, уи ианарѡшоит ари астратегия агуаґа, насгы аокупация изыхкьаз аизолиацияи аиѡшарей иаѡагылоуп. Иаарѡшу азкы аназаразы убри еипш аформаткәа рыргыларей, азгуатаратә механизмкәа рылагаларей иазгуаґоу арегионкәа реалагаларазы иацхраауеит. Ахәынтқарратә стратегия хькәкыс иамоуп аокупациятә арѡазкәа рыла еиѡшаз Қырттәыла иқунхо ауаа реицькаларазы аиташьақургыларара арѡуѡуара иацхраарц, насгы Аѡсни Цхинвалтәи арегион /Аахыц Уаѡстәыла иқунхо ауаа рзыхәан Қырттәыла дызустаалакь атәылауаѡы ахархуараѡы имоу еипѡшу азинқәи апривилегиякәеи реиқуршәара. Иаарѡшу азкы аназаразы , урт ирылагаланы проактивтәи политика амѡаѡгарала. алшарақәа ирылоуп:

- аекономикатә аусеицуразы ацхьараара еиѡшоу арѡазкәа рыла еиѡыґоу ауаажәларкәа рыбжьара; еиѡшоу арѡазкәа рыла аѡ-ганк анхацәа рзы рсоцио- економикатә тагылазаашьа айѡьтәра; Аѡсни Цхинвалтәи арегион /Аахыц Уаѡстәылеи реалагалара Қырттәыла жәларбжьаратәи аекономикатә аусецурақны.
- аинфраструктура ареабилитацияи арѡиарей еиѡшоу арѡазкәа рыбжьара анхаѡцәа реиґаґрей, атауарқәеи реиґаґарей арманшәаларазы.
- Иаарѡшу амеханизмкәа амч радцарей, аѡыц лшарақәа рырѡиарей Аѡсни Цхинвалтәи арегион /Аахыц Уаѡстәылеи рқны ихадоу ауаѡытәыѡсатә зинқәа реқуршәаразы, адинхацара ахақуитрей ахатә бызшәала ацарайуреи азинқәа инарыланы.

- Аибашьраан агуаќра иақушәаз ауаа рзы агуабзиара ахьчара ахаташьеи уи аиуреи реиьътәра , насгьы ацараиура алшаразы ацхыраара.
- Азеиьш интересқәа инарықуршәаны, ауаьшьқәа рыбжьара еицызбоу аинтересқәа зегьы рќны еиду аprojektқәеи аусмѳаьгатәкәеи радгыларала, ихақуиту аитатреи, еиѳшоу арьазқәа рыѳнуцќа анхацәа рыбжьара аконтактқәеи аусеицуреи рзы ацхыраара.
- Акультуратә тынхареи еиьшеикәшәареи рыхьчаразы ацхыраареи аопоулиаризациеи атәыла аѳнуцќа, уи ахәанырцәгьы.
- Аилибакаареи аусеицуреи арьуьуаразы еиѳшоу арьазқәа рыла аизолиация зауз арегионқәа рыбжьара аинформация итбаатыцәза алартәаразы арманшәалара.
- Астратегия азкқәа рынагзара еиқузыршәоу аиуридиул механизмқәа рыьшаара, уи ахадаратә принципқәеи аьсаракәи инагзаны рықунықуарала. Аьхьа иргыланы Астратегия ишьатакраны иамоуп Қырттәыла ахәынтқарра атерриториатә акреи асуверенитети аилахамреи, аоккупация зауз атерриторияқәа рзы ааьхьымратә политикеи адеоккупация нагза апринципқәеи рымѳаьгареи.

Қырттәылеи апартниор хәынтқаррақәеи аорганизацияқәеи активла русеицура иалшып арт азкқәа рынагзаразы иатаху аекспертизеи, аинструментқәеи аресурсқәеи рырхиара.

Имѳаьысу атагылазашьа алаьшхгара

Асовет Еидгыла еимѳыцреи Қырттәыла арегионк рѳы Аьснытәи Автономтәи республикеи Аахыц Уааьстәылатәи автономтәи аобласт рѳы аконфликтқәа рыртхәареи еиқушәеит. Аконфликтқәа иааргаз атрагедияла ареспублика зегьы итәәны ишыказгьы, уи ичыдоу ахьаа арт арегионки уаќа иқунхо ирзаанагеит. Аибашьраѳы зәалазгалаз аганқәа зегьы

ирыхъыз аилагарақәа ркнытә аҕыххарақәеи ауааҕсыра ргуакра дуукәеи ирзаанагеит. Арт ахтысқәа рыхкьақәа амчыркухаразы ичыдуп айбашьрала азарал зауз ауаа зегы реинраалара.

Урыстәыла Афедерация ароль ду ихумарит арт аконфликтқәа реикуцаразы , насгы арратә операцияқәа ркны иалахун, еснагь иаҕырхаган аконфликт атышәынтәаларазы. (аконфликт атышәынтәаларазы иарбанзаалакь жәларбжьаратәи алшара инарыланы). Ааҕыни ааҕхыни 2008 шыкусазы Урыстәыла аполитика апровокацияқәа ирылагоит, уи акульминацианы иқан Қырттәыла атерриториала змасштаб назаз ақулара, уи иаанагит Урытәыла аганала Аҕсни /Цхинвалтәи арегиони Аахытц Уааҕстәыла аееилкаратәи хыҕышымра аилкаарахь.

Нанхәамза 2008 шыкусазы Кырттәылеи Урыстәылеи рыбжьара иказ айбашьра иаанарҕшит Кырттәыла атерриториякны икоу аконфликтқәа ишьатакны жәларбжьаратәи казшьа ишырому. Жәларбжьаратәи ауаажәлара еицәакыу дгыларала Кырттәыла Аихабыра агурагара иамоуп Кырттәыла атерриториала Урыстәыла ақулареи Урыстәыла арт арегионқәа рхыҕышымра аилкаареи рыла жәларбжьаратәи азакуан ибубуаза икоу апринципқәа ихжәаны ишеиланагаз. Уи ичыданы асуверенитети, атерриториатә акреи апринципқәа рахь акыысра иамоуп. Кырттәыла азиндаратә позиция адгылара иамоуп жәларбжьаратәи азакуани анормақәеи рыла, уи арбубуара аиуеит нанхәамза 2008 шыкусатәи айбашьраан, уи ашьтахь иназаз айкәшахатрақәеи рыла. Иаарҕшу апозиция итагы арбубуара аиуит еиуеиҕшым жәларбжьаратәи афорумқәа рыла. Урт ирылуп Европатәи Аидгыла аҕацарала “Кырттәыла аконфликт азы афактқәа ршьақургыларазы Ихыҕышым Жәларбжьаратәи Миссия “ имҕаҕнагаз атыхутәантәи збара ашьақургыларала арт арегионқәа Кырттәыла акнытә алтра изакуанымзт, ари амиссия Кырттәыла атерриторияҕы ақулареи уи арегионқәеи рхыҕышымра ааҕхьареи ирызкны Урыстәыла иаанарпшыз аркьиаратә аргументқәа рзы мап рцәыркит.

Хыхь иаарпшыз иеицтэараны, Кырттэыла Аихабыра иазгуанатоит Апъсни Цхинвалтэи арегиони/Аахытц Уаапъстэыла икунхо еиуеипшымы асегменткэа рёы аполитикатэ айпшымыра ишрымоу, насгьы ари астратегиа анагзаразы аконфликт иазкны айпшымышьалара змоу ауаапъсыра реалагархура иатахыуп.

Нанхэамза 2008 шыкуса ашьтахь, арт аф-регионк рёы , урт рыда, айбашьраанза Кырттэыла Аихабыра анапэы иказ атерриториакэа инарылатцаны, Урыстэыла еснагьтэи ахатэ арратэ контингент азхарала Европатэи Аидгыла абжъацэажэарала нанхэамза 12, 2008 шыкусазы инапанцафны иказ амца акэытцразы иазку айларгза еиланагоит. Административтэи ахэаатэи арбазла ашэартадаратэи афедералтэи усура ахэаахьчафцэа рыргыларала Урыстэыла иапъырхагахоит Европатэи Аидгыла амониторингтэ миссия, мандатла иашьашэалоу апъхукура, амца аанкыларазы айларгза ахьчара аконтроль азы. Кырттэылала акулара ашьтахь Урыстэыла инаназгоит жэларибжьаратэи айларгзакэа рыгухьяамкра. Уи Кырттэылафэи Еиду Амилаткэа Реиёкаара анапъщэа рмиссия аусура анагзаразы авето иакунацоит, Кырттэылафэи Ашэартадареи Аусеицурази Европатэи Аиёкаара аусура анагзаразы (амиссия арратэ мониторинг акомпоненткэа инарылатцаны) аконсенсус аназаразы иапъырхагахоит.

Урыстэылала Апъсни Цхинвалтэи арегиони/Аахытц Уаапъстэыла роккупация иатакны, Кырттэыла апарламент жьтаарамза 2008 шыкусазы иаднакылоит аоккупация азуз атерриториакэа рзы азакуан. Закуанла арт аф-регионк рзы иёыцу азиндаратэ режим ихэаакэцуп. Уажэы аоккупация азуз арегионкэа иреимаду азиндаратэ азцааракэа арегуляция рымоуп иазгуатоу азакуанла, насгьы иашьашэалоу, азакуан ацака иёоу аномативтэи акткэеи жэларибжьаратэи аномакэеи амеханизмкэеи рыла. Урт ичыданы ирылуп: нанхэамза12, 2008 шыкусатэи амца акэытцразы айларгза; цэыббра 1, 2008 шыкусатэи Европатэи Аидгыла рхеилак аипыларан ацыхутэантэи збара; нанхэамза28, 2009 шыкусатэи Еиду Амилаткэа Реиёкаара агенералтэ ассамблеа арезолиуция “Мчыла

иахгоу ауааи ахтэацэеи рстатус азы”; Европатэи Ахеилак апарламентэ ассамблеа арезолиуциакэа “Кырттэyleи Урыстэyleи рыбжьара айбашьра алтшэакэа рзы” (№ 1633(2008), №1647 (2009), №1648(2009), №1664(2009), №1683 (2009) ; “Ахасабрбақэа Кырттэyleи иҕалаз аконфликткэа ирылтшэаны азарал зауз арегионкэа рҕы икунхо рзинкэа атагылазашья азы” (SG/Inf(2009)7, SG/Inf(2009)9, SG/Inf(2009)15) , Ашэартадареи Аусеицурази Европатэи Аиҕекаара ауафьтэyleса адемократиатэ институткэеи, ауафьтэyleса изинкэеи рофиси, амилаттэи еитцарақэа рызцаарақэа рзы Иреихазоу Акомиссар иажэаху “Кырттэyleлаҕы аконфликт иалтшэаны айбашьра азарал иаанагаз атерриториакэа рҕы ауафьтэyleса изинкэа рзы” (абцарамза 28,2008 шыкуса).

Кырттэyleи икунхо ауаа рыбжьара еиналааратэ процесси, насгы аоккупация **азуз** атерриториакэа ртынчратэ реинтеграциеи Кырттэyleи аконституциатэ тыҕаҕны иаруадафьит Урыстэyleлала Аҕсни Цхинвалтэи арегиони/Аахытц Уааҕстэyleи роккупациеи арт арегионк раннексиеи ихэаакэцоу аполитика.Абас иҕоу атагылазашьяан Кырттэyleи Аиҕабыра аполитикатэ алшарақэа радцарала иааҕхьоит адеокупация наҕза аназаразы ихадароу ауафь изы ориентация змоу(human-centric) проактивтэи политика амҕаҕгара, уи айбашьраан азарал зауз ауаа ртахрақэа ирызкуп.

Апринципкэа хадақэа

Ахэынтқарратэ стратегия аоккупация **азуз** атерриториакэа рзы ишьатакуп абарт иҕуҕуаза иҕоу апринципкэа рыла:

- Кырттэyleи асуверенитети атерриториатэ акзаареи кысра рыкум;
Кырттэyleи жэларбжьарала иааҕхьаз ахэаакуа ихымбгалоп.

Иаарҕшу астратегия ишьатакуп Кырттэyleи аконституциала, Кырттэyleи аеалархура иахамоу жэларбжьаратэи азакуан ихадоу апринципкэеи , анормақэеи, аконвенциакэеи рыла; Кырттэyleи азакуанпқаралеи “Аоккупация **азуз** атерриториакэа рзы” азакуан алеи, уи иашьашэалоу арегулациякэеи рыла, Кырттэyleи анапатафьра иаиуз

жэләрбжьаратәи аиларгзакәеи, аикушахатракәеи рыла, Аѳадатәи Атлантикатә Еикәшахатра Аиѳкаара, Европа Ахеилак Апарламенттә Ассамблеиа, иашьшәалоу арезолиуциакәеи, Европа Ахеилаки, Евроеидгылеи, Ашәартадареи Аусеицуреи Европатәи Аиѳкаареи рдекларациакәеи рыла.

Иарбоу астратегиа ишьәатакуп абри еипш а принцип ала - Аѳсни Цхинвалтәи арегиони/ Аахыц Уаѳстәыла ашәартадара еикуршәазароп жэләрбжьаратәи ашәартадаратә механизмкәа рыла, урт ирылоуп дгылара казымтц агуатаратәи аполициатәи атынчрачапаратәи амчкәа, насгьы атыѳантәи аресурскәи инарылатцаны.

Қырттәыла ахәынтқарратә ахәаакәа инарыкуршәаны, Аѳсни Цхинвалтәи арегиони/ Аахыц Уаѳстәыла нақ-нақтәи аполитикатә статус ихәаакәтцахоит атынчратә аицәажәаратә процесс аан, мчыла ихытыз ауааи ахтәәцәеи рхынхәра, атәыла атерриториакәа рдеокупация нагза атагылазаашьа аан.

Абри астратегиа ишьақунарѳуѳуоит мчыла ихытыз ауааи ахтәәцәеи ршәартадаратәи, гуаѳхашақулатәи ирықунагахашоу рхынхәра ахымѳадара, убас еипш аибашьраан агуакра иақушәаз ауаа реинраалара ахымѳадара. Насгьы уи иааѳхьоит убри еипш атагылазаашьақәа реикуршәара ахымѳадара мчыла ихытыз ауааи ахтәәцәеи ишәартадароу, гуаѳхашақулоу ирықунагахашоу рхынхәра азин ахархуара рылшарц.

Қырттәыла Аихабырала еикуршәоу алагаларақәа Аѳсни Цхинвалтәи арегиони/ Аахыц Уаѳстәыла иқунхо ауааи уақа аконтроль азызуа амчкәа рхатарнақцәеи реалархура азкыла Қырттәыла Аихабыра а принциптәи азинтәи позиция иаеагылазам, уи шьатас амоуп атәыла асуверенитети, атерриториатә акзаареи, жэләрбжьаратәи ахракыраѳы ааѳхьара змоу ахәаакәа ркьысра зқум а принципкәа рыхьчара. Астратегиа иашьашәалоуп Қырттәыла азақуанѳкара.

Аоқкупант хәынтқарра атакѳхықурақәа ихәаақуцаз рыхута жэләрбжьаратәи азақуанѳкара арегуляция ахута ианатәу,

Қырттәыла анапхгара ахгарағы икоу асуверен еипш иатнашьоит ахатә такпхықуреи ахыдцеи Апснни Цхинвалтәи арегиони/ Аахытц Уапстәыла иқунхо ауаапсыра еизааиғуоу аусеицуразы.

Қырттәыла иағагылуп Апснни Цхинвалтәи арегиони/ Аахытц Уапстәыла аизолиация, уақа иқунхо ауаа ризолиация аихшьала азы аилкаарагы канатоит. Қырттәыла Аихабырала имғапынагап ауаа рзы аориентация змоу аполитика, уи зкыс иамоуп арт атерриторияқәа ркны иқунхо ауаа реалагалара. Апснни Цхинвалтәи арегиони/ Аахытц Уапстәыла адеизолиация қалар иалшоит қазтагылоу еиғшоу арбазқәа рыла еиғытоу ауаа реиықазашьқәа рзы ацхыраарала, насгы урт убри еипш ахырхагақәа радгаларала , урт Қырттәыла еиха иртбау европатәи жәларбжьаратәи реиызарахь иармашәалоу аизааиғуара.

Ахәынтқарратә стратегия ибубуоу агуахатцара аанарпшоит Апснни Цхинвалтәи арегиони/ Аахытц Уапстәыла иқунхо ауаа Қырттәыла ауажәлари уи нақ-нақтәи апстазаарей иузейкумтхо хутас ишыкоу. Қырттәыла Аихабыра агуранагоит аеалагаларатә политика уажәтәи аамтазы еиғшоу арбазқәа рыла еиғытоу, аибашьраан агуақра иақушәаз ауааи Апснни Цхинвалтәи арегиони/ Аахытц Уапстәыла иқунхой рыгурейбагара еиташьақургыларахь ахырхарала алагала ду иаанагап аконфликтқәа ртыхутәатәи атыпқуцарағы. Қырттәыла Аихабыра аилкаара канатоит Апснни Цхинвалтәи арегиони/ Аахытц Уапстәыла иқунхо рызхутак еипшым аполитикатә адгылара ишрымоу, аха еипшым агуаанагарақәа рықазараан аиналаара атынчратә аицәажәаракәи рыла , аусеицурала, арт ауаа имғапысоу апроцескәа рахь ралагаларала иқалар иалшоит. Хыхь иазгуатаз аусмғапгатқәеи Қырттәыла атерриторияқәа рдеокупация нагзеи аинтернализациеи рзы ахырхара змоу атынчратә процесси еицымғапгатуп

Абри астратегия аапхьара канатоит, насгы иадгылоит Қырттәыла икоу акультуратәи, аетникатәи, адинтәи еиуепшымра, ахдыррей адинхатцарей ахақуитра, Қырттәыла Ақырсианратә Ауахуамей даға адинтәи конфесиақәи аканоникатәи иурисдикциала кысра рыкум,

Ахэынтқарратэ стратегиа азгуатара канатоит Аҕсни Цхинвалтэи арегиони/ Аахытц Уаҕстэыла иреимаду аполитика ма аусура ахшыҕышыттрала иалатаны икаларуп Қырттэыла ихыызхээз арегионқэа ркны иқунхо ауааи, насгы арт арегинқэа ркнытэ ихтээз ауааи. Иашьашэаланы абри аусура зегы еицызбтэуп еицтэажэатуп , еицхырхагеи апрагматикеи амазаруп, насгы еишоу арбазқэа рыла афганк иқунхо анхацэа иалатаны икаларуп. Арт арегионқэа ркны имџаҕганы икалоу аусурақэа азккэуи ауснагзатэқэеи рџы еиқуршэара рымазаруп, арака аеалагалара иазгуатаны, уи ихыпшымны, дгылара камцаны имџаҕгазаруп, Қырттэылатэи иашьашэалоу азакуанҕкареи, аеалагалара азы аус иадуланы иказ амеханизмқэеи.

Қырттэыла ааҕхьара канатоит, иахьчоит ауниверсалтэи ауафытэыџса изинқэеи, ихакуитрақэеи, насгы Қырттэыла иқунхо рыбзабааразы Қырттэыла Аихабырала ибубуоу қуцараны иамуп Аҕсни Цхинвалтэи арегиони/ Аахытц Уаҕстэыла уажэтэи анхацэа рзы ретникатэи хылцышыттреи, адинхатцаратэи ма аполитикатэи адгылареи ихыпшымкуа, Қырттэыла егырт анхацэа ирымоу иреиҕшны алшарақэа реиқуршэара.

Қырттэыла ааҕхьара канатоит Аҕсни Цхинвалтэи арегиони/ Аахытц Уаҕстэыла ркны ахатэ мал азы азин акысра шамам азы, ари азин аилагара изакуаным. Иаарҕшу апринцип ишьаҕакны, Қырттэыла анаҕхгара иаанажьоит ахатэ зин атыҕантэи, жэларбжьаратэи амеханизмқэа рхархуаразы Аҕсни Цхинвалтэи арегиони/ Аахытц Уаҕстэыла иқунхо рзы, насгы арт арегионқэа ркнытэ ахтэацэа рхатэ мал азин ахьчаразы.

Азкқәа

Аекономикатә усеицура

- еиџшоу арџазкқәа рыла еиџытцоу ауаа рыбжьара ахуахутратә усеицура иазырханы ақатаразы арманшәалара; ари аусеицуразы иатаху азакуантәи, алогистика змоу атагылазаашьақәа рырхиара, уи дара рзы ақармыкьи, аидарақәи ирзааигуаны ирзықалап; ахуахутра артбааразы азгуатаратәи афинанстәи тагылазаашьақәа рыла ахуахутратә усеицура еиқуршәара.
- ақытанхамџеи агро-бизнеси рылтшәа аиташьтақургылареи аџиареи; еиџшоу арџазкқәа рыла еиџытцоу ауаа рзы асоциалтәи ауаџьшькқәеи рыбжьара усеицура азгуатареи адгылареи, ичыдоу аекономикатә зонақәеи, урт ирылоуп аинтеграция зауз асоциалтә-економикатә ма даџа еиуеиџшым еишьашәалоу азонақәа рыргылара, урт иалартәаны иқалокит еиџшоу арџазкқәа рыла аџ-ганк анхацәа рзы.
- ихадоду ақушақәа рқны иашьашәалоу атагылазаашьақәа рырџиара, атехнологиақәеи, аџышәареи, афинансқәеи , насгы абизнес ақны аусеицуразы иатаху атагылазаашьа еиқуршәара, ахашәала иаанагоу абизнес- усеицуразы. Ихадоду ақушақәа насгы ирылуп: анаплакрақәа рыргылара апродукция абжымхреи, алхреи, пакетны ақатареи рзы, рапхьа инагыланы ақытанхамџаџы.
- ахәынтқарратәи, адонорцәеи, ахатәи инвестициақәеи рыла ак иазкыу афондқәа рырхиара абизнес ақны аусеицуразы, насгы апроектқәа рацхырааразы.
- иашьашәалоу аиуридиул механизмқәа рыџьшаара Апҟсни Цхинвалтәи арегиони/ Аахытц Уаџьстәыла рқнытә атыџантәи, арегионалтәи , жәларбжьаратәи ақармыкькқәа рахь апродукция рнагареи/ртиреи аманшәаларазы. Иарбоу амеханизмқәа ирылшароуп анаплактәи тагылазаашьа

жәларбжьаратәи анормақәа ирышьашәаланы икаларц, насгьы асертификация, ашәахтәи, ахазалхратәи системақәа ахаташья бзиа ирышьашәалоу азпәарақәа еиҕкаазаруп.

- еиҕшоу арбазқәа рыбжьара инхо ауаапсыра русураеиҕкааразы реиқуршәаратә меақәа рыпшаара.
- аекономикатәи, ашәартадаратәи тагылазаашабақәа инарылапшны, еиҕшоу арбазқәа ириасоу атерриториакәа ичыдоу хшыҕзышьтра рытатуп; урт рзы ичыдоу акритериумқәа рыпшаара, иашьашәалоу ашәагакқәа рымҕапгара.

Аинфраструктуреи атранспорти

- Апсни Цхинвалтәи арегиони/ Аахыц Уапстәыла иаанхаз Қырттәыла аимадаратәи аинфраструктура аиҕкаара, хатәала амәакәеи, азы, ателекоммуникациатәи, егырт аинфраструктуреи рреабилитация.
- еиҕшоу атерриториакәа реимадаразы автотранспорт еиҕмыркьоу аитатра аиташьяқургылара.
- ашколқәеи, ачымазаҕртақәеи, аспорти, акультуратә хыбрақәа рреабилитациеи рыргылареи; насгьы арт атерриториакәа ркны иахья иқунхо ауаапсыреи, ихынхәуа рызгы анхамҕатәи егырт объектқәа рыргылареи/рреабилитациеи.
- акушаратә алагылазаара ахьчаразы аусмҕапгатқәа реҕкаара.

Ацара

- ахатә бызшәала ацараиура алшара арманшәалареи ақыртуа арцагатә шәқуқәа қыртшәала ицәажәоу ауаапсыра рыхутак азы рнагареи;

- Қырттәыла ацаратә министрра ала ма аусеицуразы арцаратә программа инарышьашәаланы, аҕсуеи ауаҕси бызшәала арцагатә шәҕукәа рыла еиқуршәара.
- иашьашәалоу апроцедуракәа рықургылареи амеханизмқәеи аус рыдулареи, Аҕсни Цхинвалтәи арегиони/ Аахытц Уаҕстәыла рқны атцара зауз рзы Қырттәыла еҕырт атерриторияҕы ма ахәанырцә атцара анағзаразы алшара рытара.
- Аҕсни Цхинвалтәи арегиони/ Аахытц Уаҕстәыла иқунхо рзы убарт реҕш амеханизмқәа аус рыдулара, Қырттәыла атәылауаа зеггы рзы ирзааигуахаз жәларбжьаратәи атцарайуратәи аитныҕсахларатә программақәеи рқны, насгыы Қырттәыла ахада игрантәи, еҕырт апрограммақәа рқны реалагаларазы алшара рытара.
- аибашьраан агуақра иақушәаз ауаа рзы еиду академиятәи атцаратәи программақәа аусазуреи (урт ирылоуп апрофессионалтәи атцаратә программа) арманшәалареи.
- еиду атцаратә усқәа разгуатара.

Агуабзиара ахьчара

- Қырттәыла иаланхо зеггы рзы ргуабзиарахьчара аматцуразы еиқароу азинқәа рырманшәалара.
- жәларбжьаратәи аорганизацияқәа аусреицурала иашьашәалоу амеханизмқәа рырхиара, Аҕсни Цхинвалтәи арегиони/ Аахытц Уаҕстәыла ауааҕсыра рзы агуабзиарахьчара аусмәаҕатқәа ирзааигуаны икаларц арманшәалара.
- Аҕсни Цхинвалтәи арегиони/ Аахытц Уаҕстәыла иқунхо Қырттәыла еҕырт атерриторияҕы агуабзиарахьчара аматцура рхархуаразы иашьашәалоу амеханизмқәа рзы аусуреи арнықугареи.

- Ап̄сни Цхинвалт̄еи арегиони/ Аахытц Уап̄ст̄ыла икунхо Қырт̄т̄ыла асоциалт̄е хьчареи агырхарат̄е системей реалагалара.
- Ап̄сни Цхинвалт̄еи арегиони/ Аахытц Уап̄ст̄ыла икунхо рзы амедицинат̄еи программақ̄еа разааигуаразы арманш̄еалара, урт̄ авакцинацией, апандемиязы ареакцией, ани асаби рыхьчареи, атуберкулиози, HIV/AIDS, гепатити, анаркромания рпревенцией рхуш̄эт̄ереи программақ̄еа р̄еи реалагалара.

Аж̄еларт̄еи дипломатия

- Ганкала Ап̄сни Цхинвалт̄еи арегиони/ Аахытц Уап̄ст̄ыла, афганкала, Қырт̄т̄ыла егырт̄ арегионқ̄еа аимадара аформақ̄еа зег̄ы рырманш̄еалара; ичыданы айбашьраан агуақ̄ра иақуш̄еаз ауаап̄сыра рыбжьара агуреибагара ейт̄ашьақурбууаразы амеханизмқ̄еа разгуатарей рырманш̄еаларей.
- Аоккупация иалт̄ш̄еаны еиш̄оу атерриториак̄еа р̄кны икунхо, азеп̄ш̄ интересқ̄еа змоу аг̄ып̄қ̄еа рыбжьара реимадарақ̄еа рырманш̄еалара, урт̄ п̄ыхьат̄еи аруаа, агулац̄еа, еилаху атац̄еа иреиуоу, аф̄ар, аколлегац̄еа, атцарауаа инарыланы ргуап̄хашакут̄еи еидгыларақ̄еа рзы иманш̄еалоу аплатформа аргылара.
- Еиш̄оу ар̄базқ̄еа рыла еиф̄ытцоу аф̄ар рыбжьара аинформациат̄е технологиак̄еи егырт̄ еуеип̄шым аелектронт̄еи коммуникациак̄еа рыла аимадарақ̄еи адиалогий агурайбагарей рейт̄ашьақургыларазы арманш̄еалара.
- Адиалог ам̄ап̄гара Қырт̄т̄ыла атерритория а̄кныт̄е ахт̄еац̄еи адиаспорей, ичыданы Урыст̄ыла ацарт̄е империя ахаан ихт̄еаз ауаап̄сырей.

Акультуратә тынхарей еиҕшеикәшәарей

- Қырттәыла атерритория зегь аҕны иқунхо аетникатә гәыҕқәа зегьы ртынхарей реиҕшеикәшәарей рыхьчарей рырҕеиарей аманшәалара. Урт ирылуп абызшәеи атрадициакәеи рыхьчара, аказарей алитературей азгуатарә, аха иаарҕшу амахутақәа рыла урт иркыазам.
- Аҕсуаа Қырттәыла атыҕантәи анхацәа роуп. Қырттәыла аконституция иашьашәаланы Аҕснытәи Автономтәи республика атерриториякны ақыртуа бызшәа иаццаны аҕсуа бызшәа ахәынтқарратә статус иамуп.
- Аҕсуа бызшәа ахархуаратә тагылазаашья аиҕьтразы ичыдоу ахзыҕзышьтра иататуп, аҕсуа бызшәа апатуқуцарей ахьчарей арҕеиарей апопулиаризациеи амазароуп.
- Жәларбжьаратәи организациакәа радгыларала (UNESCO ирылагаланы) атоурыхтә бақакәа ррегистрациеи рыхьчарей.
- Адинтә ҳақуитра, уи иалагаланы ахатә бызшәала ауахуаматәи матцура аманшәаларазы иашьашәалоу алагылазаарақәеи атагылазаашьяқәеи рырхиара.
- Кавказтәи ажәларқәа ретникатәи ркультуратәи еизаигуара ишьаҕакны аусмәаҕҕатқәа разгуатарей реиқуршәарей.

Иҕкырадоу аинформация алартәара

- Еиҕшоу арбазқәа рыла еиҕытцоу ауаажәларқәа рзы аинформациеи агуаанагарақәеи рплиурализм адгыларазы акоммуникациатә платформақәеи амеханизмқәеи рырманшәалара, урт аизолиация иаҕагыланы аилибаакаразы нақ-нақтәи апланқәа реицшаразы арманшәалара рнаҕоит.

- Акыпъхыи аелектронтэ медиа хархагакэа рыла аинформация еибыхэаразы ичыдоу аплатформақәеи амеханизмқәеи рырхиара, ажурналистцэа рыбжьара русеицуразы азгуатара. Аинформация аибыхэара еиқуршэаразы амедиа-хархагакэа рёы аҕхьягылара змоу атехнологиақәа рылархэара.

Азакуантэи административтэи ашэагақәа

Азакуантэи база архиареи, аҕшьагара аҕареи, насгыи административтэи механизмқәа рыргылара ирышьашэаланы:

- Асертификация еидхэалара змоу азцаарақәа – аиреи, аҕсреи, атаацэара иазку аматцмаби, аҕареи, ма егырт атэылауафратэи арегистратиақәа азинтэ ауадафракэа реиёкаара.
- Аекономикатэи ахуахутратэи аусеицуразы алшара.
- Аҕсни Цхинвалтэи арегиони/ Аахытц Уаҕстэыла иқунхорзы ахэанырё ацаразы акалара, адокументқәа рыҕара иазку азцаара ичыданы ахшыёзышьтра иамазаруп.

Ауафытэыёса изинқәа

- Аҕсни Цхинвалтэи арегиони/ Аахытц Уаҕстэыла иқунхоибубуаца икоу рзинқәа рыхьчареи ршэартадареи реиқуршэара; ауафытэыёса изинқәа рыхьчаразы активистцэеи агэыпқэеи радгылара. Аҕсни Цхинвалтэи арегиони/ Аахытц Уаҕстэыла ркнытэ ахцэацэеи арт атерриторикэа ирықунхо ауааҕсыреи ртэылауафратэи рполитикатэи зинқәа рыхьчареи реиқуршэареи.

- Аҕһһни Цхинвалтэи арегиони/ Аахытц Уаҕһһтэыла рҕһһны ауаҕһһтэыҕһһса изинҕһһа рыхьчара атагылазаашьа амониторинг азы, аилагарақһһеи рпревенциязы иашьашэалоу амеханизмқһһа рырхиара.
- Ақыртһһа нһһацэа ретниктэ рһһцкһһара ишьақургылоу афактқһһа ирылтщэаны ичыдоу ахшыҕһһзышьтра рһһтатуп аетникатэ қыртқһһа рһһинтэ еилагарақһһа.
- Хыхь иазгуатаз азкқһһа рһһнағһһара анағһһаразы иашьашэалоу жэларбжһһаратэи организациақһһа рһһатарнакцэа рааҕһһхһһара; хутакала, итбау жэларбжһһаратэи амеханизмқһһа рһһэаақһһа рһһы амониторинг азы ичыду амиссиақһһа рырхиара, урт рһһфункцианы икалоит ара иазгуатаз атерриториақһһа рһһы астабилра ахьчара.

Аҕһһсабаратэ рһһцхарақһһа рпревенция

Қырттэыла Аиһһабыра аҕһһсабаратэ рһһцхараан Аҕһһһни Цхинвалтэи арегиони/ Аахытц Уаҕһһһтэыла иқунһһо рзы аһһиара иаанырҕһһшуеит иарбан алшаразаалакь адцара амаксималтэ цхырааразы, насғыы уи иаанағһһаз ахкһһақһһа реитцахаразы.

Анағһһара

Қырттэыла Аиһһабыра хыхь иазгуатаз азкқһһа инанағһһзоит атэылакһһны иашьашэалоу аиһһабыратэ институциақһһа рһһргыларала, Аҕһһһни Цхинвалтэи арегиони/ Аахытц Уаҕһһһтэыла аконтроль азызуа амчқһһа рһһатарнакцһһеи Қырттэылеи реимадаразы анеитралтэ статус иаманы араатэ механизм ариһһарала, иашьашэалоу аһһоординациатэ механизмқһһеи атынчратэ инфрааструктуреи рһһрһһиарала.

Қырттэыла анапхгара, ари астратегия хыккыс икацаны, аинтерес змоу ағанқһһа зегһһы русеицурала Аныкһһугаратэ план ариһһара иазнаҕап. Аплан

ишьақунарғылоит адетальра змоу иконкрету амеханизмқәеи апроцедурақәеи. Астратегиеи Анықугаратә плани рқны азққәеи ауснағзатәқәеи рынағаразы азакуантә пұсахрақәа иқалоит, урт азақунпұқаратә орган ағапұхья иаларғалоит.

Анықугаратә план азы аусураан априоритетқәа ршьақурғыларазы Қырттәыла Аихабыра аконсультацияқәа имғапұнагоит аибашьрала азарал зауз ауаапұсыра рқы. Қырттәыла Аихабыра Анықугаратә план архиараан Ақсни Цхинвалтәи арегиони/ Аахытц Уапұстәыла иқунхо реалағаларатәи удаағрақәак рхырпұаразы ағазқра иамуп.

Астратегиа анағзараан Қырттәыла Аихабыра иазгуанатоит, ағалағалареи аусеицуреи иахьяанза иқаз аполитивра змоу апышәарақәа рзы ағиара ианатоит.

Қырттәыла Аихабыра ағазқра қанатоит аеффе́кт змоу аинрааларатә механизмқәа рынағаразы, урт ақыртуеи апұсуеи ауаажәларқәа ахатә ииасхью атоурыхи реилкааразы, ичыданы атыхутәнтәи аажәашықуса имғапұысыз аконфликтқәа рхырхарала азеипұш азнеишьақәа аусеицуразы алшарақәа рнатоит.

Астратегиеи Анықугаратә плани иманшәаланы рынағаразы Қырттәыла Аихабыра инанағзоит аоккупантә мчрақәеи аусреицура Женеватәи адискуссияқәа рформатала, ма даға потенциал змоу аформатқәа рыла.

Қырттәыла Аихабыра аусадулара имғапұнагап азакуантә механизмқәа рзы, урт аинициативақәа иаларғалап азақуапұқаратә орган ағапұхья, ичыданы иргылары иқалоу афинанстәи институт Ақсни Цхинвалтәи арегиони/ Аахытц Уапұстәыла рқны анықугара алшаразы. Иаарпұшу аинститут еиқуршеара имғапұнагап иашьашәалоу жәларбжьаратәи агәылхалалратәи еиғаарақәа рзы, насғы атыпұантәи , жәларбжьаратәи ихәынтқарратәым еиғаарақәа рзы, урт ағ-ганк рзы анағашья змоу, хырхагара злоу апрограмақәа рымғапұағаразы, насғы акоммерциатә структурақәеи рзы, урт ағ-ганк рзы анағашья змоу абизнес проектқәа

рымѡаѓагагазы, урт Қырттѡыла азакуанѓкара иашьашѡаланы арегистрация рыманы.

Астратегиеи Аныѓугаратѡ плани рынагзагазы жѡлари жѡларбжьаратѡи аинструменткѡа рхархуарала Қырттѡыла Аиѓабыра иаѓшаап , еѡшара иазнаѓап афинанстѡи егырт аресурскѡеи.

Астратегиа анагзаратѡ апроцесс аѡы Қырттѡылазы ичыдуп жѡларбжьаратѡи ауаажѡларра реалагалара. Қырттѡыла Аиѓабыра иаѓхьазоит аѓѓантѡи жѡларбжьаратѡи гуаѓхашьакутѡи аидгыларакѡеи абизнес иалаху, жѡларбжьаратѡи еиѡкааракѡеи, насгы апартниор хѡынѓкарракѡа арѡиареи аусеицуреи рагентракѡеи акрызѓазкуа партнерѓѡа реиѓш ари астратегиа азккѡа радгыларазы, урт рынагзагазы.